

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci**

Təsdiq edirəm:

Tədris işləri üzrə direktor müavini:

_____ __ İlahə Əyyubova

" __ " fevral" 2020-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Məktəbəqədər təlim tərbiyə.

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: Tarix və ictimai elmlər

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Fəlsəfə, Sosiologiya və Politologiyanın əsasları

Kodu: HFS-B04.2

Kurs: II

Tədris ili: (2019-2020 tədris ili) Semestr: yaz

Tədris yükü: cəmi: 60 , (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N:204 ,

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Şıxəlizadə Günay İlham qızı.

Məsləhət günləri və saati: V gün, saat 12⁰⁰-da

E-mail ünvanı:sibir-12@mail.ru

FBK-nın ünvanı: Lənkəran .ş. Ş. Axundov 31

III.Tövsiyyə olunan dərslik və dərs vəsaiti:

1. F.F Ramazanov “Fəlsəfə dərs vəsaiti” Azərbaycan nəşriyyatı 1997
2. Niyazi Mehti “Fəlsəfə tarixində fəlsəfə” Qanun 2005, səh 246
3. Məcid Əfəndiyev “Sosiologiya” Bakı nəşriyyatı, 2009, səh520
4. X.İbrahimli “Politologiya” Qanun 2010, səh 22

IV. Fənnin təsviri

Fəlsəfə fənninin əsas təsviri dünyanın əvvəlcə dərk edən, sonra isə onu qiymətləndirən insanın mənəvi istiqamətləndirilməsi funksiyasını yerinə yetirir. İnsanda insanlıq, bütövlükdə insanın nə demək olduğu fəlsəfəni maraqlandıran məsələlərdir. Onu öyrənənlərə insan haqqında dərk etmək imkanı yaradır. Onu sadəcə olaraq insana yönəlməsi deyil, insana məhs subyekti, şəxsiyyət kimin istiqamətlənməsi səciyyəlidir.

V. Fənnin məqsədi

Fəlsəfə biliyin humanist nəzəri formasıdır. O, insanla xüsusi dildə danışır, ona kim olduğunu insani ləyaqət və vəzifələrdən ibarət olduğunu, onun cəmiyyətdə, təbiətə, başqa insana, bütün kainata münasibətdə bir insan kimi hüquq və vəzifələrinin nədən ibarət olmasını izah edir.

VI. Davamiyyətə verilən tələblər

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnin imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrə bilivi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 91-100 bal- əla (A)
- 81-90 bal-çox yaxşı (B)
- 71-80 bal- yaxşı (C)
- 61-70 bal- kafi (D)
- 51-60 bal –qənaətbəxş (E)
- 51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

VIII. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Kollecın daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

IX. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 30 saat ,30 seminar saat Cəmi: 60 saat

N	Keçirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və	Müh	Sem	Tarix
---	---	-----	-----	-------

sərbəst mövzuların məzmunu				
1.	<p>Mövzu №1 Fəlsəfə , onun predmeti Cəmiyyətin mənəvi inkişafında rolu</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fəlsəfə anlayışı nədir. 2. Fəlsəfənin dünya görüşü <p>Mənbə: 1-2</p>	2	2	
2.	<p>Mövzu №2. Qədim şərq fəlsəfəsi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Qədim Misir, qədim Babilistan , qədim hindistan fəlsəfəsi, qədim çin, qədim Azərbaycanda fəlsəfi fikirlər 2. Zərduşliyin müqəddəs kitabı Avesta <p>Mənbə:1-2</p>	2	2	
3.	<p>Mövzu № 3. Antik fəlsəfə</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sokrata qədərki fəlsəfə 2. Klassik dövrün fəlsəfəsi: Sokrat, Platon və Aristotelin fəlsəfi fikirləri. 3. Roma fəlsəfəsi <p>Mənbə: [1-3]</p>	2	2	
4.	<p>Mövzu № 4. Orta əsr qərbi Avropa fəlsəfəsi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fəlsəfi fikrin bərqərar olması 2. İntibah dövrünün fəlsəfəsi 3. Leonardo Da Vinçinin fəlsəfədə rolu <p>Mənbə: [1,2,3]</p>	2	2	
5.	<p>Mövzu № 5. Azərbaycan Marifçilik fəlsəfəsi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Marifçilik fəlsəfəsinin yaranması və inkişafının tarixi mədəni şərtləri 2. Nəriman Nərimanovun fəlsəfi görüşləri 3. Həsən Bəy Zərdabının fəlsəfi görüşləri: ilk qazet əkinçinin çapdan çıxması 4. Mirzə Fətəli Axundovun fəlsəfi görüşləri <p>Mənbə: [1,2,4]</p>	2	2	
6.	<p>Mövzu №6 . Fəlsəfədə varlıq və materiya problemi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Varlıq kateqoriyası nədir 2. Materiya anlayışı haqqında hərəkət və məkan anlayışı <p>Mənbə: [1,2,4]</p>	2	2	
7.	<p>Mövzu №7 . İslam fəlsəfəsi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sufilik təlimi, Hürufilik təlimi 2. Kəlamın nəzəri əsasları 3. Cabbarilərin və Qədərilərin islam fəlsəfəsindəki rolu. <p>Mənbə: [1,2,42 2</p>			
8.	<p>Mövzu №8 . Sosiologiyanın predmeti və tətbiq sahələri. Şəxsiyyətin sosiologiyası</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İdrak funksiya 	2	2	

	2.Praktik funksiya 3. İdialoji funksiya Mənbə: [1,2,4			
9	Mövzu№ 9. Ailə və nigahın sosiologiyası. Sosial etnik münasibətlər Plan: 1. Ailənin formalaşması 2. Ailənin funksiyaları 3. Nigah anlayışı Mənbə: [1,2,4	2	2	
10	Mövzu№10 . İdarəetmə sosiologiyası. Politologiyanın predmeti Plan: 1. Politologiyanın yaranması 2. Politologiyanın kateqoriyaları 3. Politologiyanın metodları 4. Politologiyanın funksiyaları Mənbə: [1,2,4	2	2	
11	Mövzu№11. Azərbaycan xalqının siyasi fikir tarixindən. Siyasət və siyasi münasibətlər Plan: 1. Nizami Gəncəvinin siyasi ideyaları 2. Avsestanın siyasi ideyaları 3 Çağdaş Azərbaycanda siyasi fikir. Mənbə: [1,2,4	2	2	
12	Mövzu№12 . Siyasi rejimlər, müasir dövrün başlıca nəzəriyyələri və cərəyanları. Plan: 1. Siyasi rejimlərin mahiyyəti 2. Siyasi rejimlərin təsnifatı, qeyri demokratik rejimlərdən demokratik rejimə keçid. 3. İdeologiyasının funksiyaları və formaları. Mənbə: [1,2,4	2	2	
13	Mövzu№13 . Siyasi lider və şəxsiyyətin siyasi təsiri Plan: 1. Liderlik də xüsusi növ sahibkarlıqdır 2. Siyasi liderliyin strukturu 3. Cəmiyyət haqqında liderlərin xüsusi yolu. 4. Liderlik hakimiyyət hadisəsidir. Mənbə: [1,2,4	2	2	
14	Mövzu№ 14. Mədəniyyət və sivilizasiya Plan: 1.Mədəniyyət anlayışı 2.Mədəniyyətin mahiyyət və növləri 3. Mədəniyyət və sivilizasiya , onların qarşılıqlı əlaqəsi Mənbə: [1,2,4	2	2	
15	Mövzu№ 15. Azərbaycan hüquqi və demokratik respublikadır Plan: 1. Azərbaycan parlamentinin tarixi və müasir dövrü 2. Parlamentin strukturu və funksiyaları.	2	2	

3. Vətəndaşlıq cəmiyyəti və hüquqi dövlət. 4. Azərbaycan dünyəvi respublikadır. Mənbə: [1,2,4			
Cəmi: 60	30	30	

X. Sərbəst işin mövzuları:

1. Arisbotelin fəlsəfi görüşləri
2. Platonun fəlsəfi görüşləri
3. Antik dövüdə filosoflar
4. İslam fəlsəfəsi
5. Azərbaycanda maariflik fəlsəfəsi
6. Sufilik və Hurufilik
7. Orta əsr Şərq fəlsəfəsi
8. Sokratın fəlsəfi görüşləri
9. İntibah dövrünün fəlsəfəsi
10. M.F.Axundovun fəlsəfi görüşləri
11. Ellenizm fəlsəfəsi
12. Sosiologiyanın predmeti və təbliği sahələri
13. Politologiyanın yaranması metodları və funksiyaları
14. İnsanın hüquqları və azadlıqları
15. Nizami Gəncəvinin siyasi ideyaları
16. Hakimiyyətin tipləri
17. Siyasi mədəniyyətin tipləri
18. Klassik dövrün fəlsəfəsi
19. Azərbaycan parlamentinin tarixi və müasir dövrü
20. Siyasi lider və şəxsiyyətin siyasətə təsiri
21. Azərbaycan siyasi fikir tarixindən
22. Mədəniyyət və sivilizasiya
23. Dövlətin formaları
24. Ailə, ailənin formalaşması və funksiyaları
25. Fəlsəfə anlayışı nədir.

XI. Kollokvium sualları: 1

1. Fəlsəfənin predmeti. Cəmiyyətin mənəvi inkişafında rolu
2. Qədim Şərqi fəlsəfəsi
3. Qədim Misir və Babilistan fəlsəfəsi
4. Azərbaycan Marifçilik fəlsəfəsi
5. Orta əsr qərbi Avropa fəlsəfəsi
6. Mədəniyyət və sivilizasiya
7. İslam fəlsəfəsi
8. İdarəetmə sosiologiyası. Politologiyanın predmeti
9. Ailənin formalaşması
10. Politologiyanın yaranması
11. İnfibah dövrünün fəlsəfəsi
12. Nəqəş anlayışı

Kollokvium: 2

1. Nizami Gəncəvinin siyasi ideyaları
2. Siyasi rejimlərin mahiyyəti
3. İdeologiyasının funksiyaları və formaları
4. Politologiyanın kateqoriyaları
5. Sosiologiyanın predmeti və funksiyaları
6. Avestanın siyasi ideyaları
7. Klassik dövrün fəlsəfəsi: Sokrat, Platon və Aristotelin fəlsəfi fikirləri.
8. Siyasi liderliyin strukturu
9. Vərlıq kateqoriyası nədir
10. Azərbaycan parlamentinin tarixi və müasir dövrü
11. Parlamentin strukturu və funksiyaları.
12. Sokrata qədərki fəlsəfə

XII. İmtahan sualları:

1. Fəlsəfə anlayışı nədir.
2. Fəlsəfənin dünya görüşü
3. Qədim Misir, qədim Babilistan , qədim hindistan fəlsəfəsi, qədim çin, qədim Azərbaycanca fəlsəfi fikirlər
4. Zərduşliyin müqəddəs kitabı Avesta
5. Sufilik təlimi, Hürufilik təlimi
6. Kəlamın nəzəri əsasları
7. Cabbarilərin və Qədərilərin islam fəlsəfəsindəki rolu.
8. Marifçilik fəlsəfəsinin yaranması və inkişafının tarixi mədəni şərtləri
9. Nəriman Nərimanovun fəlsəfi görüşləri
10. Həsən Bəy Zərdabının fəlsəfi görüşləri: ilk qəzet əkinçinin çapdan çıxması
11. Mirzə Fətəli Axundovun fəlsəfi görüşləri
12. Fəlsəfi fikrin bərqərar olması

13. İntibah dövrünün fəlsəfəsi
14. Leonardo Da Vinçinin fəlsəfədə rolu
15. Mədəniyyət anlayışı
16. Mədəniyyətin mahiyyət və növləri
17. Mədəniyyət və sivilizasiya , onların qarşılıqlı əlaqəsi
18. İdrak funksiya
19. Praktiki funksiya
20. İdioloji funksiya
21. Ailənin formalaşması
22. Ailənin funksiyaları
23. Nigah anlayışı
24. Politologiyanın yaranması
25. Politologiyanın kateqoriyaları
26. Politologiyanın metodları
27. Politologiyanın funksiyaları
28. . Nizami Gəncəvinin siyasi ideyaları
29. Avsestanın siyasi ideyaları
30. Çağdaş Azərbaycanda siyasi fikir
31. Liderlik də xüsusi növ sahibkarlıqdır
32. Siyasi liderliyin strukturu
33. Cəmiyyət haqqında liderlərin xüsusi yolu.
34. Liderlik hakimiyyət hadisəsidir.
35. Sokrata qədərki fəlsəfə
36. Materiya anlayışı haqqında hərəkət və məkan anlayışı
37. Azərbaycan parlamentinin tarixi və müasir dövrü
38. Parlamentin strukturu və funksiyaları.
39. Vətəndaşlıq cəmiyyəti və hüquqi dövlət.
40. Azərbaycan dünyəvi respublikadır.

XIII. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr “ Azərbaycan dili ” kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.

“Fəlsəfə, Sosiologiya və Politologiyanın əsasları” fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

-“ Fəlsəfə, Sosiologiya və Politologiyanın əsasları” fənninin tədrisi tələbələrə uşaq bağçalarında məktəbəqədər yaşlı uşaqların nitqinin inkişaf edilməsi metodlarını , yollarını öyrədir. Bura səs mədəniyyətinin tərbiyyəsi, lüğət ehtiyatının zənginləşdirilməsi, genişləndirilməsi və fəallaşdırılması, nitqin qrammatik quruluşunun təkmilləşdirilməsi , dioloji və monoloji nitqin formalaşdırılmasının , həçinin savad təliminə hazırlığın metodikası aiddir

-referat işləri,

-imtahan sualları,

-fərdi tapşırıqlar,

-tətbiqi məsələlər.

Öyrənən tanış olur:

- ““Fəlsəfə, Sosiologiya və Politologiyanın əsasları” fənninin inkişafının aktual istiqamət və problemləri
- “Fəlsəfə, Sosiologiya və Politologiyanın əsasları” fənninin öyrənilməsində ifadəli nitqin yer rolu və mövqeyi
- “Fəlsəfə, Sosiologiya və Politologiyanın əsasları” fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi

“Fəlsəfə, Sosiolojiya və Politologiyanın əsasları” fənninin sillabusu “Məktəbəqədər təlim və tərbiyə” ixtisasının tədris fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus « Tarix və ictimai elmlər » FBK-nın 4 fevral 2020-ci tarixli №06 sayılı iclas protokoluna əsasən müzakirə edilmiş və bəyənilmişdir.

Fənn müəllimi: G.Şıxəlizadə
FBK sədri: G.Abdullayeva

Kollokvium sualları: 1

İxtisas: Muzey işi və abidələrin mühafizəsi

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: Tarix və ictimai elmlər

1. Fəlsəfənin predmeti. Cəmiyyətin mənəvi inkişafında rolu
2. Qədim Şərq fəlsəfəsi
3. Qədim Misir və Babilistan fəlsəfəsi
4. Azərbaycan Marifçilik fəlsəfəsi
5. Orta əsr qərbi Avropa fəlsəfəsi
6. Mədəniyyət və sivilizasiya
7. İslam fəlsəfəsi
8. İdarəetmə sosiologiyası. Politologiyanın predmeti
9. Ailənin formalaşması
10. Politologiyanın yaranması
11. İnfibah dövrünün fəlsəfəsi
12. Nigah anlayışı

Kollokvium: 2

1. Nizami Gəncəvinin siyasi ideyaları
2. Siyasi rejimlərin mahiyyəti
3. İdeologiyanın funksiyaları və formaları
4. Politologiyanın kateqoriyaları
5. Sosiologiyanın predmeti və funksiyaları
6. Avestanın siyasi ideyaları
7. Klassik dövrün fəlsəfəsi: Sokrat, Platon və Aristotelin fəlsəfi fikirləri.
8. Siyasi liderliyin strukturu
9. Varlıq kateqoriyası nədir
10. Azərbaycan parlamentinin tarixi və müasir dövrü
11. Parlamentin strukturu və funksiyaları.
12. Sokrata qədərki fəlsəfə

Fənn müəllimi:

G.Şıxəlizada

FBK sədri:

G.Abdullayeva